

CLASICISM ȘI ACTUALITATE ÎN REPERTORIILE A DOUĂ MARI TEATRE CEHOSLOVACE : TEATRUL NAȚIONAL ȘI TEATRUL SĂTESC

și mizanscenă. Tot aci se păstrează citeva din costumele în care a jucat tatăl meu. În special costumul lui Sotenville din spectacolul *Georges Dandin* de Molière, în care a jucat în anul 1888, și costumul lui Othello, al cărui rol Stanislavski l-a interpretat înainte de înființarea teatrului său."

Acum 10 ani, când Teatrul de Artă din Moscova sărbătorea cea de a 50-a aniversare, actualul regizor principal, M. N. Kedrov, unul dintre cei mai apropiați elevi ai lui Stanislavski, spunea :

„Acum mai mult ca oricind, privirile noastre sint îndreptate spre viitor. Trebuie să transmitem arma de neînfrînt a realismului scenic, pe care au făurit-o Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, noilor generații de artiști ai Teatrului de Artă. Trebuie să întreținem o permanentă legătură cu poporul și atunci vom fi de neînfrînt“.

Aceste cuvinte ale actualului conducător al M.H.A.T.-ului au fost transpuse în viață. Arta avansată, progresistă și realistă a Teatrului de Artă din Moscova slujește cauzei nobile de culturalizare a poporului.

Spectacolele M.H.A.T.-ului și-au cîștigat aprecierea în multe țări ale lumii.

Recentele turnee ale M.H.A.T.-ului în România, Anglia, Franța s-au bucurat de un mare succes, confirmînd că țelurile și ideile pe care K. S. Stanislavski și V. I. Nemirovici-Dancenko le-au pus la baza creării Teatrului de Artă, acum 60 de ani, au căpătat o nouă dezvoltare.

La 10 ianuarie 1933, A. M. Gorki îi scria lui K. S. Stanislavski :

„.....Domnia-voastră și V. I. Nemirovici-Dancenko ați creat un teatru model, una din cele mai mari realizări ale culturii artistice ruse; influența binefăcătoare a teatrului dv. este vădită și recunoscută în întreaga lume“.

Teatrul Academic de Artă „Maxim Gorki“ din Moscova întimpină cea de a 60-a aniversare în plină înflorire a forțelor sale de creație.

Moscova, septembrie 1958.

A. Krupnov

Repertoriul Teatrului Național din Praga este orientat, în special, spre clasic. Dacă repertoriul permanent cuprinde numele clasicului dramaturgiei cehe Iosef Kayetan Tyl (*Femeia îndărătnică*), al lui Vsevolod Vișnevski (*Tragedia optimistă*), sau al lui Shakespeare (*Regele Lear*) etc., noul repertoriu se caracterizează tot prin prezența masivă a clasicilor (Tyl, Shakespeare, Goethe, Gogol, Ciapek, Molère, Ostrovski, Cehov, Wilde etc.), fără a omite, bineînțeles, autorii contemporani, între care am vrea să-i amintim, de pildă, pe Vitezslav Nezval cu *Atlantida* și pe tinărul scriitor slovac Petr Karvaș, cu piesa *Pacientul 113*, o puternică dramă psihologică inspirată din problematica zilelor noastre. În privința lucrărilor alese, trebuie să menționăm că au fost preferate, în noul repertoriu, piesele capitale, ceea ce pune fără îndoială la grea încercare corpul actoricesc al Teatrului, dar oferă în același timp, satisfacții atit actorilor cit și spectatorilor, fără a mai vorbi de semnificația educației clasice a publicului, pe care o presupune. Se vor juca *Cimpoierul din Strakonice* (Tyl), *Hamlet*, *Faust*, *Revizorul*, *Don Juan*, *Lupii și oile*, *Trei surori*, *Sfinta Ioana* ș.a.

Teatrul Sătesc prezintă o particularitate interesantă. Alcătuit din șase ansambluri care lucrează ca o formație permanentă, străbate țara în lung și-n lat, ducînd pînă în cele mai depărtate colțuri piesele unui repertoriu întemeiat în primul rînd pe actualitate, prin actualitate înțelegîndu-se nu numai tematica inspirată din realitățile imediate ci, în sens general, cea apropiată, în esență, de sentimentele și ideile epocii noastre. Actualul repertoriu al teatrului cuprinde astfel lucrări dramatice pătrunse de ideea rezistenței împotriva războiului (H. Zinner : *Cafeneaua Payer*; Lion Feuchtwanger : *Calcutta*; Mc. Call : *Călătorul*), de ideea libertății și a luptei pentru demnitatea omului (Figueredo : *Vulpea și strugurii* ;

Steinbeck : *Oameni și șoareci*) sau de ideile demascării burgheziei, care imprumută, în scopurile ei proprii, lozincile revoluționare ale maselor (V. Kataev : *Drumul florilor*).

În alcătuirea tematică a acestui interesant repertoriu, care numără un mare număr de piese aparținând unor autori progresiști din multe țări și din epoci diferite (nu lipsesc n'ci *Bădăranii* lui Goldoni), precum și unora dintre cei mai valoroși autori naționali (Jirasek, de pildă, cu *Poveste filozofică*, sau Klicpera cu *Amarnicul cerb* etc.), se ține seama de toate coordonatele care conferă teatrului contemporan nu numai o mare valoare estetică, ci și un înalt sens educativ, capabil să contribuie pe căi diferite, dar la fel de eficace, la sudarea conștiinței socialiste a poporului cehoslovac. Nu sînt ocolite, astfel, nici piesele pentru copii și tineret (Borisov : *Cheia de aur*; Lamek : *feeria Groparii veseli*; Marșak : *Casa pisicii* etc.), care își au locul lor bine stabilit în repertoriul și programele de spectacole ale celor șase formații ale acestui teatru, ce prezintă unele spectacole și în limba germană.

S-ar mai putea cita, din acest bogat repertoriu, Korneiciuk cu *Platon Krecet*, Tirso de Molina cu *Pioasa Martha*, Balzac cu *Colonelul Chabert*, Ibsen, Rozov, autori germani : Bayerl, cu o piesă pe tema reconstrucției socialiste a agriculturii, *Constatarea*, Fabian cu *Maria Hedar* etc., precum și rominul Mihail Sebastian cu *Steaua fără nume*.

Esențial este însă că, adunînd în jurul teatrului un mare număr de actori tineri și asigurîndu-le o solidă formație artistică, prin marea varietate a repertoriului și nu mai puțin marea varietate a spectatorilor, Teatrul Sătesc realizează o dublă și valoroasă operă : o susținută acțiune de culturalizare și educare a maselor pe de o parte, și crearea în perspectivă, pe de altă parte, a unor solide formații actoricești, crescute în contactul cel mai strîns cu poporul. Pentru că, în viitor, cele șase actuale formații ale Teatrului Sătesc se vor alătura, ca ansambluri artistice permanente, teatrelor raionale din cele patru colțuri ale Cehoslovaciei.

Jean Grosu

„POET AL NAȚIUNII, AL PĂCII ȘI AL SOCIALISMULUI”

La moartea lui Johannes R. Becher

Johannes Robert Becher, cel mai de seamă poet german contemporan, poetul luptător pentru libertatea socială și națională a poporului german, a decedat în dimineața zilei de 11 octombrie 1958 în urma unei grele suferințe. Moartea sa constituie o pierdere grea și de neînlocuit, atât pentru poporul german și mișcarea sa muncitorească revoluționară, cit și pentru întreaga omenire progresistă. Opera poetului Johannes R. Becher aparține astăzi, prin perfecțiunea sa artistică și prin conținutul său profund și umanist, nu numai patrimoniului etern al acelei Germanii care a pășit pe drumul unui viitor luminos, ci al întregii omeniri progresiste. Cînstim în Becher pe acel poet și luptător care a fost, timp de 40 de ani, stegarul reprezentativ al literaturii germane revoluționare. Au fost ani de luptă fără preget și de eroism pentru clasa muncitoare germană și pentru partidul ei, cărula Johannes R. Becher i-a fost totdeauna cel mai credincios fiu.

Becher s'a născut la 22 mai 1891, la München, tatăl lui fiind funcționar judecătoresc superior. El a frecventat școala elementară și liceul la München, urmînd filozofia și medicina la München, Jena și Berlin. Prima sa operă mai importantă, volumul de versuri *Prăbușire și triumf* (*Verfall und Triumph*), apărut în 1914, îl situează dînr-o dată printre poeții de frunte, drept un liric de avangardă al curentului expresionist. Imediat după izbucnirea primului război mondial începe intensă sa activitate împotriva războiului. În anul 1917, într-o poezie închinată Uniunii Sovietice, el este cel dintîi dintre poeții germani și printre primii scriitori ai literaturii universale care se aliază ideilor Revoluției din Octombrie. Din acel moment, el rămîne cel mai sincer, fidel și încercat prieten al Marii Țări a Socialismului. Încă în același an, el devine membru al ligii „Spartacus” și, mai tirziu, membru al Partidului Comunist German. Luptător în rîndurile acestui partid, el devine inițiator și deschizător de drum în noua literatură revoluționară a clasei muncitoare germane. În opera sa, el continuă și cultivă cele mai bune tradiții umaniste ale clasicismului german, plămădînd în formă perfectă, dar în grai popular, pe înțelesul tuturor, viața și trăirea, năzuința și lupta poporului muncitor. Ca atare, el se îndepărtează total de metodele formaliste ale